

PAWEŁ KUSZCZYŃSKI

Biennale wielu wartości

Prezentacja przez Centrum Kultury i Sztuki w Kaliszu w styczniu i lutym 2010 roku prac plastycznych nagrodzonych, wyróżnionych i nominowanych na XIII Międzynarodowym Biennale Małej Formy Graficznej i Ekslibrisu – to doskonały pomysł zapoznania mieszkańców drugiego miasta ze znakomitymi dziełami sztuki obrazu. Dzieła bowiem chcą być pokazywane i mają cieszyć swoim pięknem oczy coraz to większe grono zwiedzających, a nie pozostawać zamknięte w muzealnych magazynach. Kaliska wystawa jeszcze bardziej uzmysławia konieczność ukazania Ostrowa Wielkopolskiego (którego muzeum posiada kolekcję liczącą ponad 15.000 prac), jako najważniejszego w Polsce, po Malborku, ośrodka małej formy graficznej i ekslibrisu.

To właśnie w Ostrowie Wielkopolskim we wrześniu 2009 roku, po raz trzynasty, zorganizowane zostało międzynarodowe biennale. Zaczynam znaczących dokonań artystycznych i organizacyjnych stała się w 1985 roku ogólnopolska wystawa, pomyślana jako wymiana doświadczeń w postaci lekcji kultury plastycznej dla nauczycieli, zainicjowana przez ostrowski oddział Związku Nauczycielstwa Polskiego, któremu nieprzerwanie przewodniczy Bożena Woś. Druga edycja biennale miała już międzynarodowy charakter, natomiast począwszy od czwartego biennale w imprezie uczestniczą twórcy będący nie tylko nauczycielami.

XIII Biennale Małej Formy Graficznej i Ekslibrisu ze względu na szczególnie wysoki poziom warsztatu graficznego prac i owocne poszukiwanie nowych form wyrazu artystycznego, miało szczególnie charakter. Nie bez znaczenia pozostał bliski jubileusz 25-lecia imprezy.

Rea Simlikova (Czechy),
„Exlibris J. Hruska (Night Hunt)”

W 2009 roku 346 autorów z 39 państw ze wszystkich kontynentów nadesłało 1375 prac, które oceniło jury w składzie: Andrzej Niekrasz – przewodniczący, Witold Banach, Andrzej Basaj, Bogdan Pikulicki (z Ukrainy), Maksymilian Snoch, Rea Simlikowa (z Czechy), Czesław Woś oraz

Bożena Woś – sekretarz.

Jury przyznało pierwszą nagrodę Vladimirovi Gazovicowi ze Słowacji za dwa ekslibrisy wykonane techniką litografii, świadczące o wyjątkowej wyobraźni ruchu, zmieniających się sylwetek kobiet, wokół zyrandola (wspartego na stylizowanym egipskim lwie) i okrętowego masztu w szarozółtej przestrzeni. Drugą nagrodę – młodej Włoszce Ericie Fomeris za dwa ekslibrisy czarnobiałe (wykonane techniką miedziorytniczą), przedstawiające rozwinięty kwiat w unikatowej scenarii oraz zapraszający do wejścia korytarz pełen elegancji, otwartą metaloplastyczną bramką i zamkniętymi przeszkłonymi drzwiami z rozetą. Trzecią nagrodę – Sigfridowi Otto – Hütegrund z Niemiec za dwie prace w kolorze zgniłej zieleni, nawiązujące do „Fausta”, wykonane techniką plastykorytu z tłoczeniem.

Jury przyznało również dwie nagrody specjalne Karolowi Augustyniakowi z Polski oraz Petro Małyshko z Ukrainy. Wyróżnienia w postaci medalu 13. biennale otrzymało 16 autorów, w tym po jednym z Armenii, Białorusi, Bułgarii, Grecji, Izraela, Litwy, Rosji, Węgier, po dwóch z Ukrainy i Włoch oraz czterech z Polski (Emilia Błaszczuk, Jerzy Dmitruk, Elżbieta Radzikowska, Katarzyna Winczek). Nominowanych zostało 44 artystów plastyków, w tym 12 z Polski.

Yannis Kyriakidis (Grecja),
„Exlibris Vladimir Marjin”

Do zaprezentowania na wystawie pokonkursowej zakwalifikowano 627 prac 305 autorów. Aranżacja ekspozycji tak znacznej liczby prac w stosunkowo niewielkiej Sali Muzeum Ostrowa Wielkopolskiego wymagała niebyłajakiego kunsztu, którym wykazały się Katarzyna Bielawska i Barbara Jarosz.

Zasięg oddziaływania biennale znakomicie poszerzają wystawy towarzyszące. W 2009 roku

miały miejsce cztery imprezy wystawiennicze: rysunków Andrzeja Niekrasza, Hanny T. Głowackiej (laureatki pierwszej nagrody XII biennale), która pokazała między innymi urzekające pięknem „Fontannę Prozerpiny” i „Szarą pelerynę”, grafik Jiri Brazda z Czech oraz ekslibrisów muzycznych ze zbiorów Andrzeja Znamirovskiego.

Wystawa rysunku Andrzeja Niekrasza urządzona została w związku z przypadającym jubileuszem 50-lecia pracy twórczej tego znakomitego artysty i wybitnego pedagoga. W pokazanych rysunkach tuszem i suchorytkach autor za pomocą setek (może nawet tysięcy) linii, drobnych kresek, nieraz wzbogaconych kolorem, opowiada widzowi o niepokojach współczesnego człowieka, relacjach międzyludzkich, pragnieniach, oswajaniu czasu.

Potwierdzają te treści – rysunki: „Ślady czasu”, „Świat dziecięcych lat”, „Z wizytą u Króla”. Niekrasz znalazł swój niepowtarzalny styl. Jego obrazy to wyłącznie własne pomysły, które nobilitują każdą sztukę, plastycznej nie wyłączając. To dzieła bez trudu rozpoznawalne. Analizując tę twórczość, można znaleźć w niej cechy charakterologiczne autora: pracowitość, subtelność, wyciszenie, otwartość na drugiego człowieka.

Profesor Andrzej Niekrasz to piękna karta ostrowskich biennale. Przytaczam świadomie tytuł profesora, bowiem ten artysta, spolegliwy człowiek, jak rzadko kto, na ten godny tytuł zasługuje. Mam w dobrej pamięci niewysoką postać, przepelnioną skromnością i pokorą, przychylnie uśmiechającą się do publiczności. To pedagog, który szanuje swoich uczniów i cieszy się ich artystycznymi osiągnięciami.

Ostrowskie biennale kontynuowane przez prawie ćwierć wieku stanowiło doskonałą okazję promowania bardzo wielu młodych twórców wśród których najwyższy poziom artystyczny osiągnęli: Robert Baramow z Bułgarii, Viola Tyc z Wrocławia oraz Hanna Głowacka z Poznania.

To znaczące dokonanie artystyczne, jakim jest biennale, wymagające różnorodnych zabiegów i czynności, oraz dużego wysiłku organizacyjnego i logistycznego – może być realizowane tylko dzięki owocnemu, solidarnemu zespoleniu sił organizatorów, którymi są: władze samorządowe tego niespełna osiemdziesięcioletniego miasta, Muzeum Ostrowa Wielkopolskiego i miejscowa Galeria Sztuki Współczesnej. Ważny jest też udział współorganizatorów: Centrum Kultury i Sztuki w Kaliszu, ostrowskiego Centrum Kultury i Powiatowej Galerii Sztuki Współczesnej.

Nie trzeba dodawać, że wyjątkowo przychylnym imprezie jest Radosław Torzyński, prezydent Ostrowa Wielkopolskiego, który przyjął patronat honorowy.

Biennale nie odbyło by się bez pasjonatów, a szczególnie małżeństwa Bożeny i Czesława Wosiów, inicjatorów i niestrudzonych animatorów dotychczasowych edycji, którzy za swe wszechstronne osiągnięcia na niwie kultury, w tym także w zakresie chóralistyki nauczycielskiej w Polsce, uzyskali zaszczytny tytuł Ostrowian 2007 roku.

W ogóle należy stwierdzić, że kolejne biennale stawały się widomym potwierdzeniem przesłania: Kultura to trwanie.

Nie tylko świadczy o tym piękna tradycja or-